

**ЕЗИКОВА ГИМНАЗИЯ
„БЕРТОЛТ БРЕХТ” ГР.ПАЗАРДЖИК**

Утвърдил.....

(подпис и печат)

Директор: **Велка Недялкова**

**ПРОГРАМА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И
ЗА
ПРИБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ
УЯЗВИМИ ГРУПИ
ЕЗИКОВА ГИМНАЗИЯ „БЕРТОЛТ БРЕХТ” – ГР.
ПАЗАРДЖИК**

2018/2019 година

*Настоящата Програма е приета
от Педагогическия съвет с протокол № 11/ 14.09.2018 г.,
съгласувана от Обществения съвет с протокол № 1/13.09.2018 г.
и утвърдена със заповед на директора № 2228/14.09.2018 г.*

I. ВЪВЕДЕНИЕ:

Националната програма за равен достъп до образование и личностно развитие цели осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на предучилищното и училищното образование на младежите като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация и участие в развитието на местните общности и страната.

В контекста на националните политики, законът за предучилищното и училищно образование възлага на педагогическия съвет в училището да изготви и приеме училищна програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Уязвимите групи обхващат ученици:

- ✓ с физически и други увреждания и хронични заболявания;
- ✓ изповядващи други религии /различни от християнската/;
- ✓ деца в риск – сираци, без надзор и грижа от родители / или които са в чужбина/, с противообществени прояви и социално слаби;
- ✓ с дефицит на внимание.

Изграждането на училищната програма за предоставяне на равни възможности е насочено към:

- ✓ разгръщане на потенциала на всеки ученик за личностно развитие и реализация;
- ✓ по-високо качество на образованието;
- ✓ обучение на ученици със СОП /специални образователни потребности/;
- ✓ разширяване на обхвата на институциите в училищното образование за осъществяване на включващо обучение и надграждане на досегашния положителен опит в тази област.

II. НОРМАТИВНА ОСНОВА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА

- Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020);
- Европейската социална харта /ревизирана/ - 1992;
- Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и първия допълнителен протокол към нея - 1970;
- Международния пакт за граждански и политически права и Международния пакт за икономически, социални и културни права;
- Национална стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008-2015 г.
- Закон за предучилищното и училищно образование;
- Наредбата за приобщаващото образование.

III. АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА:

През последните години в гимназията постъпиха ученици с различни вероизповедания, различни традиции и културни норми, което налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания сред връстниците за възможните начини за преодоляване на различията, за толерантност към другите.

След семейството училището е значим фактор във формирането на личността и в изграждането на нови ролеви отношения. Училището поставя пред учениците реални изисквания да взаимодействат, да се трудят, да се съобразяват, да намерят и заемат своето място в колектива и в социалната среда.

Училището като институция изгражда позитивен организационен климат, създава условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование.

Училището самостоятелно разработва и прилага цялостни политики за подкрепа за личностно развитие на детето и ученика, за изграждане на позитивен организационен климат, за утвърждаване на позитивна дисциплина и развитие на училищната общност, които се базират на идеите и принципите на приобщаващото образование.

В училището съществуват изградени политики за:

- ✓ предоставяне на качествено образование на всички ученици;
- ✓ изграждане на умения за общуване с представители на различни рискови групи;
- ✓ възпитание в хуманност и толерантност;
- ✓ поддържане на непрекъснатата връзка със семейството и специализираните държавни и обществени институции.

IV. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА:

- ✓ равен достъп и участие на всеки ученик в образователно-възпитателните дейности;
- ✓ равнопоставеност и недопускане на дискриминация по физически, религиозни, социални и други признаци;
- ✓ съхраняване и защита на достойнството на учениците със СОП;
- ✓ съхраняване на етнокултурното многообразие.

V. ОСНОВНИ ЦЕЛИ:

Настоящата училищна програма цели:

- ✓ да защити правата и интересите на учениците от уязвимите групи;
- ✓ да подпомогне дейността на учителите за предоставяне на равни възможности и приобщаване на всеки ученик към училищния живот;
- ✓ да спомогне за утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система;
- ✓ да се създаде подкрепяща среда за обучението и възпитанието на децата със специални образователни потребности, която да включва:
  - достъпна архитектурна среда;
  - работа на екипи за личностна подкрепа;
  - положителни нагласи към приобщаващото образование от страна на учители, ученици и родители.

VI. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ:

А. Дейности, свързани с екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти.

1. Обмяна на информация, опит и добри практики между учителите и другите педагогически специалисти.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители, педагогически съветник

2. Изготвяне на програми за развитие на учениците с обучителни трудности.

Срок: При установена нужда /IX, X 2018 г./

Отг.: Всички учители, педагогически съветник, координатор.

Б. Дейности, свързани с допълнително обучение на учениците.

1. Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

2. Психологическа подкрепа на учениците и развиване на умения за учене.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагогически съветник и учители

3. Формиране на умения за планиране на личното и учебно време.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

В. Дейности, свързани с кариерно ориентиране на учениците.

1. Осигуряване на подходящи информационни материали за учениците.

Срок: Според плана за ЧК

Отг.: Класни ръководители

2. Провеждане на ролеви игри и решаване на казуси.

Срок: Според плана за ЧК

Отг.: Класни ръководители

3. Процеса на търсене и кандидатстване за работа. Умение за писане на CV и мотивационно писмо. Беседа и упражнение с учениците от XI, XII.

Срок: Според плана за ЧК

Отг.: Класни ръководители, учители по БЕЛ

4. Провеждане на беседи с външни гости. Покана на родители на ученици с различни професии в ЧК.

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители, педагогически съветник

Г. Дейности, свързани със занимания по интереси.

1. Обмяна на информация между учителите, педагогическия съветник и учениците за установяване интересите на учениците.

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители, учители, педагогически съветник

2. Създаване на клубове по интереси.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

3 Организиране на културни, спортни и др. дейности и инициативи от Ученическия съвет.

Срок: Постоянен

Отг.: Ученически съвет

4. Включване на учениците в извънкласни дейности и мероприятия- тържества, конкурси, състезания, концерти.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

5. Въвеждане на индивидуални и групови задачи с креативна насоченост

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

Д. Дейности, свързани с библиотечно-информационно обслужване.

1. Осигуряване на достъп до училищната библиотека и до всички налични информационни ресурси с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

Срок: Постоянен

Отг.: Библиотекар

2. Задаване на самостоятелни задачи и домашни работина базата на проучвания, изискващи работа с библиотечно-информационния фонд на училището.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

Е. Дейности, свързани с грижа за здравето на учениците.

1. Осигуряване на медицински лица в училище.

Срок: Постоянен

Отг.: Директор

2. Осигуряване на сигурна и безопасна материална база.

Срок: Постоянен

Отг.: Директор, зам.- директори

3. Провеждане на беседи по здравни теми, свързани с превенция на зависимостите и здравословен начин на живот.

Срок: Постоянен

Отг.: Мед. персонал, педагогически съветник, учители по природни науки, класни ръководители

4. Провеждане на тематични инструктажи.

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители, учители

5. Включване на учениците в спортни дейности и мероприятия.

Срок: Постоянен

Отг.: Учители по ФВС

Ж. Дейности, свързани с поощряване на учениците с морални и материални награди.

1. Награждаване с грамоти и предмети със символичен характер по ред, определен в ПДУ

Срок: По значими поводи

Отг.: Всички учители, комисия

2. Морална подкрепа чрез избор и анонсиране на положително развитие (клас с най-висок успех, клас с най-малко отсъствия, клас с най-добро поведение, клас с най-голям брой училищни и доброволчески изяви и др.) - *Клас на годината*. (Като изборът на критериите, по които да се определя гореспоменатия *Клас на годината* да бъдат изготвени от Ученически съвет)

Срок: В края на учебната година

Отг.: Ученически съвет, ръководство, всички учители

3. Материални награди за високи постижения на ученици зрелостници.

Срок: В края на степен на обучение

Отг.: Директор

З. Дейности, свързани с превенция на насилието.

1. Запознаване на училищната общност с Механизма за противодействие на училищния тормоз и Алгоритъма по прилагането му. Провеждане на анкети за оценка на тормоза в училището.

Срок: октомври 2018 г., май-юни 2019 г.

Отг.: Класни ръководители, УКС

2. Провеждане на регулярни срещи с Ръководството на училището и Педагогическия екип с цел информираност и целенасочена работа за подобряване на психологическия климат в класовете и утвърждаването на атмосфера на доверие и подкрепа.

Срок: Постоянен

Отг.: Ръководство

3. Провеждане на индивидуална работа с учениците, станали жертва на тормоз/ насилие и ученици с агресивно поведение от педагогическия съветник.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагог. съветник

4. Своевременно прилагане на санкции в случаи на насилие.

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители

5. Разговори с родителите и осигуряване на своевременна психологическа подкрепа на ученици в риск.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагог. съветник

6. Провеждане на лекции, беседи, презентации по програма „Без свободен час“.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагог. съветник

7. Ангажиране на Ученическия съвет и ученици доброволци в дейности, насочени към приобщаването на ученици в риск, ученици в неравностойно положение и подпомагането им да намерят и заемат своето място в училищния живот и обществото:

Срок: Постоянен

Отг.: Ученически съвет

8. Диагностициране на климата в класа и на груповите взаимоотношения. Подпомагане на учениците при решаването на конфликти и създаване на отношения, основани на толерантност, приемане и разбирателство.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагог. Съветник, класни ръководители

9. Използване на посредник при разрешаване на конфликти в училище.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагог. съветник

10. Провеждане на вътрешноучилищни обучения на учителите за справяне с агресията на учениците.

Срок: Постоянен

Отг.: Училищно ръководство, педагог. съветник

11. Работа на УКБППМН при случаи на тормоз/ насилие. Периодично разглеждане на случаите.

Срок: Постоянен

Отг.: УКБППМН

12. Включване на родителите към различни съвместни дейности с цел установяването на добър диалог и отношения на доверие между ученици, родители и учители.

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители,

13. Съвместна работа с Дирекция за социално подпомагане, ДПС, РПУ и други институции.

Срок: Постоянен

Отг.: Ръководство, педагог. съветник

И. Дейности, свързани с мотивация и преодоляване на проблемното поведение.

1. Провеждане на анкета и наблюдение на учениците с цел подобряване на училищния живот.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагогически съветник, комисия

2. Запознаване с на Етичен кодекс на училищната общност.

Срок: X. 2018 г.

Отг.: Ученически съвет

3. Създаване на клубове и групови занимания по интереси.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

4. Провеждане на тематични училищни конкурси и мероприятия, осигуряващи възможности за изява на учениците.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

5. Изготвяне на портфолио по различните предмети от всеки ученик.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

6. С цел оценка на развитието на всеки отделен ученик учителите анализират резултатите на учениците, обсъждат ги в МО, предлагат мерки за преодоляване на затрудненията.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

7. Прилагане на конкретни мерки за подобряване на дисциплината в часовете с цел осигуряване на благоприятна атмосфера за работа:

-Точни критерии за взаимоотношенията в класната стая;

-Взаимоуважението като основен принцип на отношенията учител – ученик и ученик – ученик;

-Изготвяне и спазване на критериите за оценяване;

- Спазване на умерена дистанция учител – ученик;

- Разнообразяване методите на преподаване;

- Осъществяване на своевременна обратна връзка и конкретни препоръки от учителите по всички предмети;

-Отчитане напредъка на ученика

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

8. Осигуряване на консултации по отделните предмети.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

9. Отчитане на индивидуалния напредък в обучението на всеки ученик и за придобитите компетентности – знания, умения и отношения.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

10. Установяване на силните страни на всеки ученик и на индивидуалните нагласи по отношение на ученето и участието в живота на общността.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

11. Включване в дейности в часа на класа за формиране на паралелката като общност.

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители

12. Обсъждане от ученика и класния ръководител с цел изясняване и получаване на подкрепа за разрешаването му.

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители

13. Консултиране на ученика и/ или родителите с педагогически съветник.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагог. съветник

14. Включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагог. съветник

15. Насочване на ученика към занимания, съобразени с неговите потребности.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

16. Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава(наставничество).

Срок: Постоянен

Отг.: Педагогическия екип

17. Включване на ученика в дейности в полза на класа или училището, съобразено с неговите желание и възможности.

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители

18. Осигуряване на условия за включване на ученици с проблемно поведение в дейности и инициативи, основани на подхода „връстници обучават връстници“.

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители, педагогически съветник

19. Прилагане на санкции на учениците с проблемно поведение, съгласно ЗПУО и ПДУ

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители

Й. Дейности, свързани с ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.

1. Наблюдение и провеждане на тестове за установяване на входното равнище по предмети с цел разпознаване на обучителни затруднения при учениците.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители, педагогически съветник

2. Определяне със заповед на директор на координатор за организиране и координиране на процеса на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Срок: м. септември

Отг.: Директор

3. Събиране и предаване на координатора на информация за трудноуспяващите ученици и изготвяне на план за личностна подкрепа. Планът за подкрепа включва:

- целите, задачите и видът на допълнителната подкрепа за личностно развитие;
- описание на възможностите, силните страни и потенциала на ученика за включване и участие в образователния процес;
- определяне на срока на предоставяне на допълнителната подкрепа;
- определяне на конкретни образователни цели и очаквани резултати от обучението на ученика;
- определяне на начини за оценяване на напредъка на ученика;
- определяне на специални педагогически, терапевтични и други методи и средства за постигане на целите;
- определяне на честотата на осъществяване на дейностите за допълнителна подкрепа;
- описание на екипната работа с ученика, на ролята и отговорностите на педагогическите специалисти и на родителя/представителя на детето/лицето, което полага грижи за детето, при предоставянето на допълнителната подкрепа;

- описание на необходимите ресурси за допълнителната подкрепа и за ефективен преход между институциите или между отделните етапи и степени на образование и на координацията на работата с учениците, които получават допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Срок: Постоянен

Отг.: координатор, учители

4. Работата по конкретен случай се провежда от екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика в училището като се определя водещ на случая. Водещият на случая на ученика координира работата на специалистите и развива отношения с ученика, така че тези отношения да стимулират неговото обучение, участието му в дейността на училището и личностното му развитие.

Срок: постоянен

Отг.: Екип за подкрепа на личностно развитие

5. Диагностициране на точните проблемни области на учениците с обучителни затруднения.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

6. Координаторът предлага на директора да утвърди съставите на екипите за подкрепа за личностно развитие на учениците в случай на необходимост от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Срок: Постоянен

Отг.: координатор

7. Установените екипи осигуряват консултации по предмети, психологическа и социална подкрепа на нуждаещите се ученици.

Срок: Постоянен

Отг.: Екипите за подкрепа на личностно развитие

8. Насочване за индивидуална работа с педагогически съветник, логопед, ресурсен учител.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители, педагогически съветник, логопед, ресурсен учител

9. Координаторът предлага на директора в случай на необходимост да осигури допълнителни специалисти като организира и координира осигуряването им в зависимост

от индивидуалните потребности на ученика от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Държавния логопедичен център, Център за подкрепа на личностното развитие, включително Център за специална образователна подкрепа, специално училище за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания и/или от доставчици на социални услуги в общността, получили лиценз за предоставяне на социални услуги за деца по реда на Закона за закрила на детето.

Срок: Постоянен

Отг.: координатор, учители

10. Координаторът координира работата с родителя/представителя на детето/лицето, което полага грижи за детето, включително по отношение включването му в работата на екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика.

Срок: Постоянен

Отг.: координатор, учители

11. Координаторът координира работата и взаимодействието на всички екипи за подкрепа за личностно развитие.

Срок: Постоянен

Отг.: координатор

12. Координаторът съхранява документите на всеки ученик, за когото е формиран и работи екип за подкрепа за личностно развитие.

Срок: Постоянен

Отг.: координатор

13. Координаторът координира предоставянето на методическа подкрепа от регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, от Държавния логопедичен център, от център за специална образователна подкрепа и съдейства за провеждането на различни форми на обучение на педагогическите специалисти в училището.

Срок: Постоянен

Отг.: координатор

14. След приключване на втория учебен срок на съответната учебна година координаторът изготвя и предоставя на педагогическия съвет обобщен доклад-анализ за състоянието на процеса на приобщаващото образование в училището.

Срок: Постоянен

Отг.: Координатор

15. Училището осъществява подкрепа за преход между отделните етапи и степени на образование на учениците или между институциите в системата на училищното образование.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

Програмата е отворена за допълване, актуализация и промяна в резултат на възникнали обективни обстоятелства и при промяна в нормативната уредба.